

BES^eDA

E L E K T R O N S K A K N J I G A

Fran Saleški Finžgar

Prekvata ovca

O M N I B U S

BES^eDA

Fran Saleški Finžgar

PREKVATA OVCA

To izdajo pripravil

Franko Luin

franko@omnibus.se

ISBN 91-7301-280-7

beseda@omnibus.se

www.omnibus.se/beseda

I

Med Stolom in Belščico me je zaletela strahotna ura. Gora vsa v gosti megli, nad meglo svinčeno-siv oblak. Iz oblaka ognjeni curki v goro, iz gore treski nazaj v oblak. Prav zares, da se je gora tresla. Točo je neslo vprek, da me je bila v obraz, me bila po rokah, da so bile vse rdeče in se je tu in tam pokazala kapljica krvi. Begal sem po planini in iskal bajte ovčarja Nejca. Prav dobro sem vedel zanjo. Vrvel sem bržkone petkrat mimo nje in spet nazaj. V megli in toči je nisem mogel zagledati, dokler se nisem zaletel vanjo. Prihuljeno sem se skobacal skozi vrata, komaj za dobro ovco visoka.

S pógrada se mi je zarežal ščetinast obraz.

»Al-al-al te je napralo in nakrišpalo!« je jecljal Nejc, široko zinil in vtaknil v usta zalogaj kruha, z záseko namazanega. In še ves čas, ko je hlastno žvečil, se mu je režal obraz v veselem smehu.

Prav gotovo bi ga bil najrajši stresel za ušesa, jaz, revež, premočen, premražen, od toče zbičan in od treskov in strel ves preplašen.

Nejc spet v smeh: »Je-je-je poudarjalo, poudarjalo — ha-ha-ha. Čaj no, pridenem na ogenj, da se posušiš.«

Naložil je suhljadi na ognjišče, komaj tri pedi široko, pobrskal po žerjavici in podpihal, da je takoj zapraske-talo z veselim plamenom. »Sedaj se pogrej! — Ali si lačen? — Čakaj, lonček mleka pristavim. Zavreto mleko pogrejem.«

Ko je Nejc pripravljajl kuho, sem se otresel toče, ki sem jo imel povsod; za vratom, po žepih, na klobuku. In čim bolj sem se sam sebi smilil, bolj se mi je Nejc sme-jal, dokler mi njegov smeh ni pregnal vse groze in sem se ob ognju spet razživel. In ko sem se napil še vročega mleka, mi ni bilo več mar ne viharja ne ropota toče po strehi. Le kadar je prav trdo treščilo in se je Nejc pre-krizal — kar z nožem v roki — sem za trenutek utihnil in se tudi pokrižal.

Ker je bil sedež na ozki klopici trd in nepripraven, sem se presedel k Nejcu na pógrad. Pogledal sem k steni za hrbtom. Vsa bajta je bila namreč v breg vkopana, oblo-žena s surovim zidom, le streha je bila lesena. Ko sem gledal tik pógrada luknje v zidu, sem vprašal:

»Nejc, kaj pa bi bilo, če bi iz te luknje ponoči prilez-la kača k tebi v vas? Jaz bi si ne upal brez skrbi spati na tem pógradu.«

Ovčar se mi je zasmeljal, kakor da bi ga bil na svatov-ščino povabil, in razodel:

»Včeraj sem takole južinal kakor danes. S škatlo z záseko poleg sebe. Ali jo primaha modras iz lé-te luknje in kar nad záseko, prekvati prigrajanec!«

In se je spet zasmel, da se mu je zaletela drobtina in se je nakašljaj do solz.

Kar premikati sem se začel na sedežu in se plašno ozirati po luknjah v zidu. Ko se mu je polegel kašelj, sem vprašal: »In ti?«

»Nič. S temte nožem sem čavsnil po njem, da mu je odletela glava, pa sva bila zgovorjena.«

To je bil ovčar Nejc, ki ni poznal druge kletvice ko »prekvato ovco« in se ga je zaradi nje prijelo, da so ljudje rekli: Letos pase na Belščici spet »Prekvata ovca«.

Dan se je nagibal, neurje se je sicer poglobilo, a lilo je in lilo, da me ni čisto nič mikalo iz bajte.

»Kar tule boš,« je razsodil Nejc, nataknil krive cokle, kovane z nasekanci, ogrnil čez pleča ovčjo kožo in se ravnal iz bajte: »Moram za družino, da mi je vihar ne vrže na Koroško. Počakaj, kuri in se grej!«

Cokle so zapele in zaropotale po kamnih. Pogledal sem skozi vrata za njim, a že ga je skrila megla.

Ni minila ura, ko se je vrnil. Otresel je klobuk, snel kožo s pleč in jo obesil zunaj bajte pod napušč, izlil iz cokle vodo in ves vesel prilezel skozi duri.

»A-ha-ha, moj zvončar, to ti je gospodar! Tako mi je spravił trop v zavetje, da bi ga jaz bolje ne bil mogel. Jutri dobi celo pest soli in še peto kruha povrhu. Prekvata ovca, da le more imeti tako modrost. Boštjanov je; za božič ga misli zaklati. O, teh kolin se ne pritaknem, rajši klepljem sok na sam sveti dan. No, križ božji, brez skrbi sem; sedaj si pa pristaviva večerjo. Fant, ali ješ kašo?«

»Jem.«

Nejec je prisul v lonec še pol pesti pšena. Skuhala sva, povečerjala, odmolila. Nejc je imel svoj roženkranc: »Ki je za nas z ano žlajfo udarjen bil; ki je za nas pet šlafernic dobil; ki je za nas žalostno svojo mater troštal . . .« In očenaš za očenašem: za duše, ki se po teh gorah vica-jo; za vse, ki so po teh gorah naglo in neprevidno smrt storili . . .

Po molitvi sem poiskal v torbi — oprtnikov takrat še nismo poznali — čutarico slivovke.

»Ali bi jo, Nejc?«

Segel je po čutarici, z rokavom si obrisal ščetinaste brke in nastavil.

»Kakor bi bila iz masla kuhana, tako teče,« si je spet otrl ustnice in se zasmeljal.

»Nejc, še, še, če ti je všeč!«

In je potegnil, dokler je ni izpraznil.

Zunaj je bila že noč, noč brez zvezd, le burja je žvižgala čez streho. Nejc se je razgovoril, celo jecljati je pozabil, dokler ni pozno legel na pógrad in povabil še mene. Saj mi verjamete, da sem rajši obsedel kar pri ognjišču in premišljal Nejčevo povest.

II

Trdnega gruntarja sin je bil Nejček. Edini sin — sestro Lenko so prikupili šele po šestih letih. In potem jih Bog ni dal več, dasi sta si jih oba, oče in mati, želela: oče fantov, mati deklíčev, da sta se včasih kar sporekla: »Čemu dekleta k hiši?« je dokazoval oče. »Ali ne veš, da se vselej, kadar se dekle rodi, kmetu vsa hiša potrese?« — »Skopuhar,« se je branila žena, »zavoljo dote se jih tako bojiš in zato, ker se ti nič ne smilim. Kdo mi bo pa kaj pomogel? Tvoji bučmani, kajpada!«

Nejček je rasel ko konoplja. Očeta se je držal ko klop: z njim po vsej sili vselej v hlev h konjem, h kravam, v ovčjak, na voz in na njivo, po seno na travnik. In ko ga je preprosila, da je šel petletni z njim v planino, se je vrnil, kakor bi mu zavdal. Planina ga je začarala. Postal je cele ure na vrtu ob voglu hleva in gledal ter gledal v planino.

»Očka, ali jih vidiš? Ovce!« In je kazal z drobnim prstom v Stol.

»Nič niso ovce, to so skale, Nejček,« mu je oče mimo grede popravil zmoto. Nejček je vtaknil prst v usta, gledal in gledal in se mu je zdelo, da se skale premikajo, da

se ovce pasejo. In spet je očetu, ko se je vračal, zatrjeval: »Očka, so, so! Jarci so! Pasejo se.«

»Nejček, ti si sam jare neumno. No, če boš priden, poneseva jutri ovčarju hrano na Belščico.«

Nejček je široko zinil, oči so mu zažarele, od veselja je začel poskakovati kakor srborit kozliček, stekel pred ognjišče k materi in kričal: »V planino, v planino!«

»Vsega fanta boš zbegal s to planino,« se je hudovala mati na očeta in brskala z burklami po peči. »Ali nam ga boš za ovčarja zredil?«

»Dober ovčar, dober gospodar,« ji je popravljaj jezo oče.

Ponoči se je Nejček od nestrpnosti prebujal in klical očeta v strahu, da bi mu ne ušel.

»Vidiš, kaj si naredil iz fanta,« je mati tihoma oponesla očetu. »Kako je nemiren. Še božjast se ga lahko loti.«

Oče ni odgovarjal; zastavil je novo smrčo in spal.

Ob prvem petelinjem petju je oče vstal. »Kar poleži,« je pobožal ženo Lenko. »Sam si skuham.«

Lenka je hotela kvišku, pa jo je mož Jernej rahlo potisnil nazaj, ji popravil odejo in odšel. Nejčka ni klical. Toda fant je bil pri priči iz postelje in, preden je pod ponvijo zagorelo, je bil že pri očetu. Ko je oče vsul moko za žgance, je odšel še v hlev, Nejček je pa prilagal na ogenj in strašno imenitno se mu je zdelo. Nakosila sta

se. Nejček je pri vsaki žlici občudoval kosilo: »Mm, mm, so dobri!« Saj jih je res pravzaprav sam skuhal.

Nato sta jo mahnila proti Zavrhu. Nejček je klopotal z drobnimi coklicami za očetom. Prav nič ni zaostajal, še prehiteval ga je, da ga je oče moral pohvaliti: »Dobrega parklja si, kar nalašč za goro.«

Potoma mu je oče razlagal sto in sto reči: ko je srnjak zalajal, ko se je sova oglasila, ko jima je veter pihal v prsi, da je to znamenje lepega vremena; ko sta šla mimo krive leske, mu je povedal, da je bil na njej modras in pičil Draguljčevega Anžeta, ki je brez maše šel v nedeljo brat lešnike; ko sta šla po brvi čez deroč potok, mu je velel, da ne sme nikdar v vodo gledati, ampak naravnost predse na sredo brvi, da se mu ne zvrtil v glavi in ne čmokne v hudournik. Nejček je pil očetove modrosti in poslušal, da so mu stali tanki uhlji kakor mlademu zajčku.

Zvečer tistega dne se je oče vrnil — brez fanta. Mati, ki ju je očakovala na pragu, je Nejčka takoj pogrešila.

»Kje imaš fanta?«

»Ga ni,« je hladno odgovoril.

»Marija, pa se mu ni kaj primerilo?«

»Oj, ti strašljiva revica, le kaj bi se mu primerilo! Pri Urhu sem ga pustil, v planini.«

Mati pa huda, kar se je dalo. Na jok ji je šlo od jeze in bojazni.

»Lepo ravnaš. Takega fantka puščaš tujim ljudem. In v planini! Da se kam prekucne, polomi, ubije. Če ti nisi trapast, ne vem, kdo bi bil.«

Zasukala se je na pragu in ni hotela poslušati, ko ji je Jernej razlagal, da ga je na mile reči prosil, da mu ni mogel odbiti in da je pri ovčarju Urhu kar najbolje spravljen in da se za dva dni vrne z Urhom, ko pride po sol za jarce.

Vse ni nič zaleglo. Sprta sta bila, dokler ni privriskal fant domov in ji ponudil šopka rož, ki sta jih natrgala z Urhom. Ta je za vse vedel: kje so najlepše planike, kje dehtive murke, kje zlate pogačice, rdeči sleč in Petrov ključek.

Tako je rasel Nejček v Nejca. Moči planine so ga prevzele. Ko je bil že tak, da je očetu vodil pri oranju, se je kajkrat zastrmel v planine, da je na vse pozabil in ga je moral oče zgrda spraviti k zavesti: »Zijalo, pazi na konje!« In če je bilo v vasi komu treba ponesti brašno ovčarju v planino, vsak koj po Nejca. In je bilo treba tretjiniti ali potepéniti čredniku, spet so prosili za Nejca. Mati se je upirala, češ da ima doma delo in tudi lepo ni, da gruntarski sin za druge tretjini in pase. Oče se ni ustavljal. Bolje je, da je v planini, kakor da bi se potepal z drugimi pókovci po vasi.

In res je bil Nejc tudi doma pri delu kar imeniten. Ko mu je oče izročil plug, ko je pregledoval koso, kako jo je sklepal in kako zastavil v travo, se mu je samo od sebe smejalo in tiho je hvalil Boga, da mu je dal sina, ki bo gospodar, kakor ga je za tako zemljo treba. Res je bil Nejc še vedno posebno srečen, kadar je po ves teden drvaril pod planino, kadar je prišla nanj srenjska vrsta, da je pasel konje, da je čredniku tretjinil. Sestra Lenka se je norčevala iz njega. Ta ni bila za planino. Komaj da je vedela, kje je. Toda na polje vsa mrtva. Ni bilo srpa v srenji, ki bi jo bil prekosil, ne grabljice, ki bi jo prehitela, in tudi cep ni zlepa komu pel kakor njej. In kaj šele trlica in kolovrat! Ljudje so blagrovali mater, ki jo je rodila, in hišo, kamor pride za nevesto.

Oče in mati sta si ob takih otrocih zares oddahnila. Da bi bil oče kdaj šel po drva, po hlode v Zavrh! Kaj še. Nejc se je igral s težo. Vozaril in tovoril je vse sam za dom in tudi bajtarjem je kaj rad pomogel s konjem in vozom.

Ko pa je tako hodil v gozde, je nekega dne došel Šmonovo Marjanico, ki je tudi šla po hlode. Prisedel je na njen voz.

»Kar sama? Kje je Matevž?«

»Noga ga boli.«

»Ali boš mogla naložiti! Tisti rklji so presneti glavači.«

»No, no, kaj pa misliš? Tako se mi bodo zvalili na voz — kar sami od sebe. Znati moraš.«

»Saj ti bom pomagal.«

»Čeprav ne,« se mu je prevzetno zahvalila.

»Ti bom pa svetil in poslušal, kako jim boš žvižgala na oplene.«

»Je kazno, da boš tako grd.«

»Če se ponujam, me nočeš, če se ne, me grdiš.«

»O, Nejc, ti si pravi!« ga je predirno pogledala s sinjimi očmi. »Hi, Fuksa!«

»Vaša Fuksa celó našo Muro poseka, takšno grivo ima! Komat je tudi čisto nov; kobili se na belo grivo posebno poda, ker je z rdečim podložen. Kar nalašč zate so ga naredili, da se bolj postaviš.«

»Ho, če se nimam s čim drugim postaviti, potem naj kar obsedim «

Spet ga je pogledala, da je Nejcu kar zagomazelo pri srcu in se je nevede prijel za ročico.

»Je-ha! Počakaj, Fuksa,« je velela Marjanica in skočila z voza. »Tu je že preveč klanca, da bi naju vozila.«

Tudi Nejc je skočil z voza. Prijela sta se vsak za svojo ročico in šla ob vozu. Nejc ni bil fant, ki bi mu bil jezik prirasel, toda ob Marjanici je bil neroden, da ga je bilo sram.

Prišla sta do hlodov — čisto blizu skupaj so bili Šmonovi in Jernejevi. Ko sta vrgla konjem zobanje, sta pripravila vozé.

»Dajva najprej tvoje, Marjanica. Bolj tršati so.«

Ko je Nejc videl, kako je dekle zasadila cepin v hlod, ga pritegnila, da ji je rdečica podplula vse lice, je kar obstal. In ko je pripravila rkelj, da po njem zavalí hlod na voz, je Nejc zagrabil hlod pri koncu, ga dvignil in treščil na voz, da je vse zapokalo. Postaviti se je hotel pred njo.

»Nehaj, saj mi boš voz strl!« ga je ozmerjala Marjanica. Nejc je pa v njenem smehu in njenih očeh dobro videl, kako ji je všeč.

Ko sta naložila, sta napojila konje, sedla in še sama zagriznila. Nejc bi za sólo velikonočno kosilo ne bil dal te malice, ko je sedel tik Marjanice.

Nato sta zasadila vsak svoj cepin v hlod vrh voza in odpeljala. Vozila sta prav do doma drug za drugim. Seveda Marjanica z rdeče obrobjenim komatom spredaj.

In sta vozarila še in še, dokler niso skladi hlodov skopneli. Nejc bi si bil želel te kope hlodov visoke do vrha Stola. Menda Marjanica tudi.

Pri zadnji vožnji sta si zelo želela snega, majčkeno je že naletavalo, da bi šla s sanmi više, gor v sredo Stola.

»Prekvata reč, to je vožnja, Marjanica,« je počil Nejc z bičem. »Kar pokadi se in smo na dnu!«

A snega dolgo ni hotelo biti. Nejcu pa dolgčas. Zato ga je vsaka pot zanesla mimo Šmonovih in kar bal se je, da bi se Marjaničinemu bratu noga, v katero se je bil usekal, prehitro pozdravila.

»Le pestuj nogo, da se ti ne prisadi,« je učil brata. »Bova že z Marjanico potegnila tiste repe izpod Stola. Kajne, Marjanica?«

»Seveda jih bova,« se mu je smejala, da so se ji ob ognjiščnem ognju bleščali zobje in ji žarele oči.

Ko sta se Šmonka in Jernejka dobili, sta si kar povedali: Naš in vaša sta venomer skupaj.

In obe sta rekli, da je kar prav tako in da bo za obe hiši kakor nalašč, če se vzameta.

Materinske oči so več videle kakor oba mlada skupaj.

III

Tisto leto je sneg odlašal in odlašal.

Zelen božič so imeli. Nejc je jezno pogledoval v Stol in težko čakal snega. Šele o kraljih se je do dobrega zmračilo, zemlja je zmrznila, drobno se je začelo usipati izpod neba, dokler se ni strnilo v gost metež. Nejc si je mel roke od veselja in jo naglo potegnil k Šmonovim, kakor bi tam ne vedeli, da gre sneg. In razlagal je Marjanici, kakor bi bil kdo ve kako star vozar, kako bo šlo na rtičih čez Kopišče, mimo Mrzlega studenca, čez Knežo in od tam kar ob Njivicah v dolino. Nič po poti. Tako v živo se je razbesedil, da mu je čedra sproti ugašala in mu je Marjanica obetala, da mora prinesiti naročaj trsak, ko jih je za svojo čedro že toliko posmodil.

Tri dni je padalo, nato se je zvedrilo. Vsi, ki so imeli drva in les pod Stalom, so napregli. Seveda Nejc in Marjanica tudi. Prvi dan, ko ni bilo še potirano, so konje menjavali, da ni gazil na celo samo prvi. Drugi dan je bila pot že kar za veselje.

Nejc je Marjanico učil. Zakaj po takem res še ni vozila. Vse ji je povedal: kako nabij hlode, kako prikleni še

enega zad, kako pripravi zavornike pod krivine, kdaj lahko sede na voz in kje ne sme.

Naložila sta in odpeljala. Dekle je cvetelo v soncu in hladu, ki je rezal lice. Nejc bi jo bil najrajši utrgal in dejal za klobuk, taka roža se mu je zdela.

Vtem ko sta že tretjič šla v planino po les, sta gospodarja Jernejec in Jernejka snovala nekaj posebnega.

»Lej, ljuba moja, ali veš, kaj bom naredil?«

»No, kaj?«

»Nejcu bom izročil.«

»Prezgodaj!« se je začudila mati.

»Nič prezgodaj! Viš, kako sem ves trhel. Ne bom dolgo.«

Žena si je obrisala oči, oba sta pomolčala.

»Nejc je kar dober, da prevzame. Bolje pa je, da mu še nekaj časa svetujem, kakor da bi kar zviška padel v gospodarstvo.«

»Kakor veš,« je tiho rekla žena. »Samo kako pa bo, če se koj oženi. Saj veš, za Šmonovo ga je sam ogenj.«

»Kakor in kadar hoče. Boljšega mu ne moreva želeli. Zato sem tako sklenil: Jutri imam opravek v Radovljici. S fantom se potegneva dol in mu izročiva. Za naju bom že poskrbel, ne boj se.«

Ko so zvečer Nejcu povedali, kam in zakaj pojmeta z očetom v Radovljico, se je upiral in branil ves nemiren:

»Počakajte, saj se ne mudi tolikanj. Da vsaj še ta drva potegnemo s planine; ko je taka pot. Ne bo dolgo.«

»Drva ti ne uidejo,« je menil oče in mati je dodala: »Snega bo še dovolj. Zima nikoli ne prizanese.«

Nejc se je še branil, dokler ni strahoma omenil Marjanice, češ kar sama bo vozila.

»Sama? Beži, beži! Saj je vsa vas v Stolu. Ne bo je lisica pojedla!«

Nejc je spoznal, da je vsak upor odveč. Vdal se je. Po večerji se je pa neopažen izmuznil in skočil k Šimnovim. Moral je povedati, da pojde z očetom v Radovljico in da ne more po drva.

Marjanica ga je spremila na prag. Tam jo je Nejc potegnil za rokav, da je stopila za njim. Nagnil se ji je do ušes in pošepetal: »Veš, zakaj greva z očetom v mesto? Izročijo mi!« Čutil je, da je Marjanica vsa vztrepetala; on pa jo je trdo stisnil za roko, se nagnil k njej in jo poljubil — prvič v življenju. Nato je zbežal domov in v hlev, si žvižgal in pel, da sta še konja začela hrzati in kopati s kopiti.

Oče in sin sta se vračala šele na noč domov. Oba sta bila kar židane volje. Nejc je potem sklenil, da bo kar tak, praznje oblečen, šinil za hip k Marjanici in vsem povedal: Sedaj sem pa gospodar.

Ko sta privozila do vasi, sta opazila, da krog Šmonovih hodijo ljudje z lučmi.

»Kako živinče jim je napadlo,« je sodil oče. Nejč ni odgovoril. Stisnilo ga je za srce, da je švrknil po kobili in pogнал v dir. Prvi jih je srečal grobar.

»Hoj — stojta! Nesreča, da vsa vas joka! — Marjanica se je ubila, Šmonova!«

Nejč je postal trd od groze. Vrgel je vajeti očetu, planil s sank in drvel k Šmonovim. Niso ga pustili v hišo. Žene so mrtvo umivale in preoblačile. Nejč je bil blede kakor zid, tresel se je, da se je moral prijeti za podboje, sicer bi bil omahnil. Matevž je prišel ob palici iz čumnate, objel Nejca in zajokal:

»Da si bil ti zraven, nikoli bi ne bilo tega.«

In vozarji, ki so mrtvo pripeljali, so povedali:

»Na klancu vrh Kneže je prepozno skušala podtakniti zaverilnike. Sani so kobilo že premagale in jo pahnile. Marjanica je planila na hlode — in kar pokadilo se je za vozom. ‚Bog in sveti križ božji,‘ smo vsi hkrati vzdihnili, tako smo se ustrašili. Pustili smo konje in tekli za njo. Na, pri tisti skali, saj veš, sani razbite, kobila vznak v grmovju, Marjanica v snegu vsa v krvi. Ob skalo jo je vrglo in se je ubila.«

Nejč je iskal sape, hlupal je in zbežal, zbežal domov in doma začel jokati, da ga in bilo moč utolažiti. Z glavo je bil ob steno in govoril in govoril: Jaz sem jo ubil, jaz, jaz

— ko je šla brez mene. . . Oče in mati sta ga vso noč stražila v strahu, da se mu ne zmede in si še sam kaj ne naredi. Vse besede tolažbe so bile zaman. Ves čas, ko je ležala na mrtvaškem odru, se ni dotaknil ne jedi ne pijače. Buljil je oči predse, molčal, pa spet zajokal in prejo-
kal ves obupan ure in ure. In ko so jo odnesli in pokopali, je spoznal, da mu je grob zasul vse: grunt in veselje in življenje, vse. Umolknil je, se pogreznil sam vase, delal ko stroj in bil najrajši v hlevu pri ovcah, ki jim je edinim razkladal, kako je nesrečen, odkar je ni več.

IV

Pomlad je prišla. Srenjski župan je velel v srenjo, da si izberejo ovčarja. Nejc, gospodar, je seveda tudi prišel. Ko so reševali in reševali, koga bi udinjali, se je ponudil Nejc.

Vsi so ostrmeli. Župan sam je vprašal: »Ali se ti meša? Gospodar si!« Nejc pa ni odlegel. Možje srenjani so se spogledovali, dokler ni župan odločil: »Teden dni je pogodba odprta. Za obe plati. Danes teden pa je spet srejnja. Pojdimo!«

Ves teden in po vsej fari so govorili samo o Nejcu. Oče ga je pregovarjal, mati je prejokavala cele dni. Nejc je gonil svojo: »Nočem grunta. Lenčkin naj bo, meni pa kót.«

Nazadnje je oče odnehal in skušal potolažiti mater, češ naj gre za eno leto, da preboli. Bomo že kako.

Nejc je bil pri drugem srenjskem zboru sprejet in najet za ovčarja na Belščici. Očetovo upanje ni obrodilo. Mož je legel v grob, Nejc je bil ovčar, gruntarica pa sestra Lenčka.

Ko sem bil po dolgo letih na Stolu, sem videl, da je tam, kjer je nekdam stala ovčarjeva bajta, le kup kamenja. Zid se je sesul. Ob tem podrtju sem se domislil ovčarja Nejca.

Ker sem se zamudil v gorah, je bila že trda tema, ko sem jo kresal proti domu. Hodil sem prav zlagoma in živo premišljeval povest o »Prekvati ovci«. Kar se mi vrhu poraslega hribca posveti izza grma ogenj. Ustrašil sem se in obstal. »Kdo je?« sem zaklical. — Vse tiho. — Ogenj je nemirno plapolal, čisto tiho, z višnjevimi žarom. Groza me je hotela popasti. Tipal sem po nožu in se oprezno bližal. »Kdo je?« viknem že dosti blizu. Tiho, vse tiho. Le rahel veter je potegnil, ogenj je zanihal in spet še bolj živo zagorel. Dobro dolgo sem stal in prisluškoval, dokler si nisem zbral vsega poguma in šel oprezno proti ognju.

Štor, trhel štor se je svetil tako čudovito, da kaj takega nisem še videl. Odkrhnil sem mu dobršen kos in gorel mi je v roki in svetil kot luč, da sem videl stezo pred seboj. Ko se ozrem, pa je žar osvetlil nagnjeno znamenje, na katerem je bila od dežja in sonca zelo izprana slika: razklano drevo, strela iz neba, pod njo nekdo sredi ovac.

»Nejc!« sem skoraj kriknil, posvetil s trhlo lučjo do podobe, snel klobuk in pomolil.

Nato sem sedel pod revno znamenje. Spomnil sem se, da je prav tu Nejca ubila strela sredi ovčá. Pet jih je ležalo ob njem, on pa je imel dvignjeno roko in na čelu palec — za križ pripravljen.

Zvezde so trepetale, potok v strugi je pel, Nejcu ovčarju pa je planina žgala večno luč.

www.omnibus.se/beseda

ISBN 91-7301-280-7